

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

кафедра соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Навчально-наукового

інституту педагогіки і психології

Світлана КОНДРАТЮК

28 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальні проблеми соціальної роботи в Україні

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань

23 Соціальна робота

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність

231 Соціальна робота

(шифр і назва)

освітня-програма/програми

магістр соціальної роботи

(назва)

мова навчання українська

Погоджено науково-методичною

комісією ННПП

28 серпня 2024 р.

Голова _____

Юлія БОНДАРЕНКО, доктор педагогічних наук, професор

СУМИ 2024

Розробники:

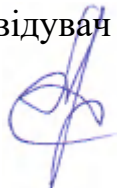
1. **Рижанова Алла Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності;**
2. **Полянничко Анжела Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності.**

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри
соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

Протокол № 1 від 28 серпня 2024 року.

канд. пед. наук, доцент

Завідувач кафедри

Анжела ПОЛЯНИЧКО

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	(Вказати освітній ступінь) магістр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
1-й		-й	
Семестр			
1-й		-й	
Лекції			
20/18 год.		год.	
Практичні, семінарські			
18/16 год.		год.	
Лабораторні			
год.		год.	
Самостійна робота			
116 год.		год.	
Консультації:			
2/- год.		год.	
Вид контролю: іспит			
Загальна кількість годин - 150			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета – усвідомлення магістрами динаміки теорії та методики соціальної роботи в Україні у зв'язку з формуванням культури інформаційного суспільства *та воєнних часів в Україні*.

Завдання дисципліни є оволодіння студентами:

загальними компетентностями:

- здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність розробляти і управляти проектами;
- здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні;
- здатність до усного і письмового професійного спілкування іноземною мовою;
- здатність проведення наукових і прикладних досліджень на професійному рівні;
- здатність ініціювати, планувати та управляти змінами для вдосконалення існуючих та розроблення нових соціальних систем;
- здатність фахово аналізувати інформацію, оцінювати повноту та можливості її використання;
- здатність генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до їх реалізації (креативність);

професійними компетентностями:

- здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук стосовно до завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціальної роботи;
- здатність планувати та здійснювати наукові комплексні дослідження з метою виявлення й аналізу соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення;
- здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації;
- здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи та соціально-педагогічної діяльності;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства;
- здатність оцінювати процес і результат виконаної роботи, розробляти та впроваджувати програми забезпечення якості соціальних послуг;
- здатність до професійної рефлексії;
- здатність до ініціювання та просування соціальних змін, спрямованих на покращення соціального добробуту;

- здатність організувати спільну діяльність, ініціювати командування, сприяти згуртуванню та груповій мотивації, фасилітувати процеси прийняття групових рішень;
- здатність до розроблення та управління соціальними проектами;
- здатність виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних проблем через упровадження соціальних інновацій;
- здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи;
- здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства, ініціювання пропозицій і рекомендацій стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи;
- здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві;
- здатність упроваджувати ефективний менеджмент організації у сфері соціальної роботи.

На кінець навчання дисципліни студент повинен оволодіти **програмними результатами навчання:**

- критично осмислювати проблеми в науковій або професійній діяльності на межі предметних галузей, розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог;
- критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань про практики соціальної роботи, формулювати висновки та рекомендації щодо їх впровадження;
- показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, соціально-педагогічної діяльності, так і з інших галузей соціогуманітарних наук;
- збирати та здійснювати кількісний і якісний аналіз емпіричних даних;
- самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для професійного зростання, опановувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості,
- обирати та застосовувати інноваційні методи в складних і непередбачуваних та/або спеціалізованих контекстах, зокрема засобами соціальної допомоги та соціально-педагогічної діяльності;
- автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях;
- виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання;
- аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи;
- організувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної

роботи, соціально-педагогічної діяльності, ініціювати командування та координувати командну роботу;

- оцінювати соціальні наслідки політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства, розробляти рекомендації стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи;

- демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності;

- визначати методологію прикладного наукового дослідження;

- розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати:

знати :

- кількісні та якісні зміни соціальної допомоги та соціального виховання в сучасних умовах України часів інформаційної цивілізації;

- перспективи розвитку соціальної роботи та соціальної педагогіки в сучасній Україні;

- особливості соціальної допомоги, соціально-педагогічного вирішення завдань соціального виховання людини (групи, суспільства) в умовах наростання екологічних, економічних, політичних, релігійних, міжетнічних та міжрасових проблем культури інформаційного суспільства в світі та в Україні;

- специфіку соціальної допомоги та соціально-педагогічного вирішення проблем соціального розвитку людини, зважаючи на її статеві, вікові, віктимні тощо ознаки.

вміти :

- обґрунтувати якісні та кількісні зміни соціальної допомоги та соціального виховання у зв'язку з трансформаційними процесами в культурі сучасного людства та в Україні;

- визначити провідні теоретичні проблеми соціальної роботи та соціальної педагогіки у зв'язку із змінами соціального виховання в інформаційній культурі людства;

- пояснити особливості сучасного соціального виховання і соціальної допомоги в Україні та сформулювати провідні теоретичні проблеми вітчизняної соціальної роботи та соціальної педагогіки;

- визначити умови та перспективи розвитку соціальної роботи, професії «Соціальний працівник» в Україні;

- обґрунтувати напрями, зміст, методи та форми соціальної допомоги, соціально-педагогічного вирішення завдань соціального виховання людини (групи, суспільства) в умовах наростання екологічних, економічних, політичних, релігійних, міжетнічних та міжрасових проблем культури інформаційного суспільства;

- визначити специфіку напрямів, змісту, методів, форм соціальної допомоги, соціально-педагогічного вирішення проблем соціального розвитку людини, зважаючи на її статеві, вікові, віктимні тощо ознаки.

Знання	ПРЗ 2 ПРЗ 5 ПРЗ 8	Програмні результати навчання визначені ООП
Уміння	ПРУ 4. ПРУ 6. ПРУ 7.	
Комунікація:	ПРК 1 ПРК 2.	

2. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
А	студент/-ка демонструє повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; знання основної та додаткової літератури; виявляє креативність у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь
В	студент/-ка демонструє достатні знання матеріалу в заданому обсязі, з певною систематичністю виконує практичні завдання, передбачені навчальною програмою; виявляє переважно конструктивний і репродуктивний характер використання набутих знань та умінь
С	студент/-ка виявляє повні, систематичні знання із дисципліни, успішно виконує практичні завдання, засвоїв/-ла основну та додаткову літературу, виявляє здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента/-ки наявні незначні помилки
Д	студент/-ка виявляє знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент/-ка спроможний/-на усунути їх із допомогою викладача/-ки.
Е	виставляється студентів/-ці, відповідь якого/-ї під час

	відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.
F	студент/-ка не спроможний/-на до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни. студент/-ка не опанував/-ла матеріал навчальної дисципліни
FX	студент/-ка не опанував/-ла матеріал навчальної дисципліни на достатньому рівні, але рівень залишкових знань та умінь дозволяє повторне складання підсумкового контролю за результатами самостійної підготовки.

Розподіл балів

Поточний контроль										Разом	Іспит	Сума
РОЗДІЛ 1					РОЗДІЛ 2							
T1	T 2	T 3	T4	T 5-	T 6	T7	T 8	T9	T 10			
7	7	7	7	7	8	8	8		8	75	25	100

T 1, T 2 ... T 10 – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

3. Засоби діагностики результатів навчання

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі **методи контролю**:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда; презентація результатів самостійної роботи;
- методи письмового контролю: розв'язання задач і вирішення проблемних ситуацій репродуктивного, конструктивного і творчого рівнів;
- методи практичного контролю: виконання самостійних завдань;
- методи самоконтролю: самоаналіз, самооцінка.

4. Програма навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна складається з 2 розділів, що містять 10 тем, зв'язаних між собою змістовими складовими.

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні проблеми соціальної роботи (СР) в Україні в умовах інформаційного суспільства та за воєнних часів.

Тема 1. Трансформація соціального виховання, соціальної допомоги в соціокультурних умовах інформаційного суспільства.

Ознаки сучасного інформаційного суспільства, що докорінно змінюють процес соціалізації людини. Кіберсоціалізація. Формування та розвиток віртуальної соціальності соціальних суб'єктів. Деформації соціального розвитку людини у зв'язку з формуванням різних видів кіберзалежностей, кіберзлочинності. *Вплив війни в Україні на урізноманітнення проблем соціального виховання та соціальної допомоги у світі.*

Тема 2. Особливості трансформації соціальної допомоги, соціального виховання та соціальної роботи, соціально-педагогічної діяльності в Україні в соціокультурних умовах інформаційного суспільства та за воєнних часів.

Об'єктивні проблеми динаміки соціальної допомоги та соціального виховання в Україні в умовах інформаційного суспільства. Суб'єктивні проблеми динаміки соціальної допомоги та соціального виховання в Україні в умовах інформаційного суспільства. Трансформація соціальної роботи та соціально-педагогічної діяльності в Україні в умовах інформаційного суспільства *та за воєнних часів.*

Динаміка проблем соціальної роботи в умовах воєнного стану в Україні.

Тема 3. Соціальна робота, соціально-педагогічна діяльність в умовах наростання екологічних проблем у культурі інформаційного суспільства, зокрема в Україні за воєнних часів.

Інформаційне суспільство і проблеми екології, їх вплив на соціальне формування та соціальне благополуччя людини. Міжнародні та вітчизняні правові документи щодо вирішення екологічних проблем. Соціальна робота, соціально-педагогічна діяльність в умовах глобалізації екологічних проблем *та військового стану в країні.*

Тема 4. Соціальна робота, соціально-педагогічна діяльність в умовах наростання релігійних, міжетнічних та міжрасових проблем в культурі інформаційного суспільства та в Україні за воєнних часів.

Інформаційне суспільство і релігійні, міжетнічні та міжрасові проблеми, їх вплив на соціальне формування та соціальне благополуччя людини. Міжнародні та вітчизняні правові документи щодо недопущення всіх форм дискримінації. Соціальна робота, соціально-педагогічна діяльність щодо вирішення релігійних, міжетнічних та міжрасових проблем в Україні *за воєнних часів*.

Тема 5. Соціальна робота, соціально-педагогічна діяльність в умовах наростання економічних, політичних проблем у культурі інформаційного суспільства, зокрема в Україні за воєнних часів.

Інформаційне суспільство і проблеми економіки, політики, їх вплив на соціальне формування та соціальне благополуччя людини. Вітчизняні нормативно-правові акти щодо СР та СПД в умовах наростання економічних та політичних проблем. Соціальна робота, соціально-педагогічна діяльність в умовах економічних та політичних проблем в Україні *за воєнних часів*.

Розділ 2. Методичні проблеми соціальної роботи(СР) та соціально-педагогічної діяльності (СПД) в умовах інформаційного суспільства в Україні та воєнних часів.

Тема 6. Соціальна роботи та соціально-педагогічна діяльність з вирішення проблем соціального розвитку та покращення соціального благополуччя людей похилого віку в сучасній Україні за воєнних часів.

Вплив віку на соціальне формування людини в сучасній Україні. Міжнародні та українські законодавчі акти про недопущення дискримінації людей похилого віку. СР та СПД з підвищення ефективності соціального розвитку та соціального благополуччя людей похилого віку в умовах інформаційного суспільства в Україні *та за воєнних часів*.

Тема 7. Соціально-педагогічний супровід медіа та кіберсоціалізації України.

Сутність та особливості медіасоціалізації. Специфіка соціально-педагогічного супроводу медіасоціалізації. Сутність та особливості кіберсоціалізації. Специфіка соціально-педагогічного супроводу кіберсоціалізації в світі та в Україні. *Загострення проблеми за часів війни в Україні.*

Тема 8. Соціальна робота та соціально-педагогічна діяльність у вирішенні соціальних проблем жертв кіберсоціалізації.

Соціальні проблеми жертв кіберсоціалізації в Україні. Кібербулінг. Законодавчі акти в Україні щодо профілактики віктимізації людини в процесі кіберсоціалізації. Мета, напрями, зміст, методи, форми соціальної роботи та соціально-педагогічної діяльності щодо вирішення проблем соціального розвитку людей-жертв кіберсоціалізації в Україні. *Загострення проблеми за часів війни в Україні.*

Тема 9. Соціальна робота, соціально-педагогічна діяльність в умовах військових конфліктів, зростання чисельності вимушено переміщених осіб.

Особливості впливу військових конфліктів в умовах інформаційного суспільства на соціальний розвиток та соціальне благополуччя людини. Міжнародні та вітчизняні законодавчі документи щодо захисту та підтримки жертв військових

Розділ 2. Методичні проблеми соціальної роботи (СР) та соціально-педагогічної діяльності (СПД) в умовах інформаційного суспільства в Україні та воєнних часів

Тема 6. Соціальна роботи та соціально-педагогічна діяльність з вирішення проблем соціального розвитку та покращення соціального благополуччя людей похилого віку в сучасній Україні воєнних часів.	15	2	2			11								
Тема 7. Соціально-педагогічний супровід медіа та кіберсоціалізації України	15	2	2			11								
Тема 8. Соціальна робота та соціально-педагогічна діяльність з вирішення соціальних проблем жертв кіберсоціалізації.	17	2	4			11								
Тема 9. Соціальна робота, соціально-педагогічна діяльність в умовах військових конфліктів, зростання чисельності вимушено-переміщених осіб.	15	2				11								
Тема 10. Соціальна робота та соціально-педагогічна діяльність з соціального розвитку обдарованих людей в умовах інформаційного суспільства в Україні та за часів війни.	17	2	2			11								
Усього годин	150	20	18			2	110							

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Трансформація соціального виховання, соціальної допомоги в соціокультурних умовах інформаційного суспільства	1	
2	Тема 2. Особливості трансформації соціальної допомоги, соціального виховання та соціальної роботи, соціально-педагогічної діяльності в Україні в соціокультурних умовах інформаційного суспільства та за воєнних часів.	1	
3	Тема 3. Соціальна робота, соціально-педагогічна діяльність в умовах наростання екологічних проблем в культурі інформаційного суспільства, зокрема в Україні за воєнних часів.	2	
4	Тема 4. Соціальна робота, соціально-педагогічна діяльність в умовах наростання релігійних, міжетнічних та міжрасових проблем в культурі інформаційного суспільства та в Україні за воєнних часів.	2	
5	Тема 5. Соціальна робота, соціально-педагогічна діяльність в умовах наростання економічних, політичних проблем у культурі інформаційного суспільства, зокрема в Україні за воєнних часів.	2	
6	Тема 6. Соціальна роботи та соціально-педагогічна діяльність з вирішення проблем соціального		

	розвитку та покращення соціального благополуччя людей похилого віку в сучасній Україні за воєнних часів.	2	
7	Тема 7. Соціально-педагогічний супровід медіа та кіберсоціалізації України	2	
8	Тема 8. Соціальна робота та соціально-педагогічна діяльність з вирішення соціальних проблем жертв кіберсоціалізації.	2	
9	Тема 9. Соціально-педагогічна корекція кіберзлочинності.	2	
10	Тема 10. Соціальна робота та соціально-педагогічна діяльність з соціального розвитку обдарованих людей в умовах інформаційного суспільства в Україні та за воєнних часів	2	
Разом		18	

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

- Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи (модульний курс дистанційного навчання) [Текст] / А.Й.Капська, О.В.Безпалько, Р.В.Вайнола. – К.: ДЦССМ, 2002. – 300 с.
- Артюшкіна Л.М. Сирітство в Україні як соціально-педагогічна проблема: моногр. [Текст] / Л.М.Артюшкіна, А.О.Полянничко. – Суми: СумДПУ, 2002. – 268 с.
- Білик О.М. Соціалізація іноземних студентів в соціокультурному середовищі вищого навчального закладу України: моногр. / О.М.Білик. – Харків: Майдан, 2016. – 336 с.
- Голубев В.О., Гавловський В.Д., Цимбалюк В.С. Інформаційна безпека: проблеми боротьби зі злочинами у сфері використання комп'ютерних технологій: моногр. / за заг. ред.. пр.. Р.А.Колужного. Запоріжжя: Просвіта, 2001. 252 с.
- Енциклопедія для фахівців соціальної сфери. – 2-ге видання / За заг. ред. проф. І.Д.Звереві. – Київ, Сімферополь: Універ-сум, 2013.
- Караман О.О. Соціально-педагогічна робота з неповнолітніми засудженими в пенітенціарних закладах України: моногр. [Текст] / О.О.Караман. – Луганськ: Альма-матер, 2012. – 400 с.
- Максимовська Н.О. Соціально-педагогічна діяльність зі студентською молоддю у сфері дозвілля: анімаційний підхід: моногр. / Н.О.Максимовська. – Харків: ХДАК, 2015. – 366 с.
- Малько А.О. Теоретико-методологічні основи розвитку соціальної педагогіки : моногр. [Текст] / А.О.Малько. – Х.: ХДАК, 2004. – 285 с.
- Мельничук І.М. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів засобами інтерактивних технологій: моногр. / І.М.Мельничук. – Тернопіль: Економічна думка, 2010. – 326 с.
- Олексюк Н.С. Соціально-педагогічної роботи з сім'ями військово службовців в умовах реформування Збройних Сил України. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. – 304 с.
- Петришин Л.Й. Формування креативності майбутніх соціальних педагогів: теоретико-методичний аспект: моногр. / Л.Й.Петришин. – Тернопіль: Астон, 2014. - 400 с.
- Петрунько О.В. Діти і медіа: соціалізація в агресивному медіа середовищі. Полтава: ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс», 2010. 48- с.
- Подолян Я.В. Політична соціалізація молоді в умовах трансформації українського суспільства: автореф. дис... канд.. політ. наук: 23.00.02. Київ, 2008. 20 с.
- Рижанова А.О. Соціально-педагогічна діяльність з молоддю з особливими потребами у воєнний та пост воєнний часи. *Актуальні питання у сучасній науці(Серія «Педагогіка»). 2023. №9(15). С.816-826.* [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-9\(15\)-816-826](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-9(15)-816-826)
- Романовська Л.І. Соціально-педагогічна підтримка діяльності дитячих громадських об'єднань України: історія і сучасність: моногр. / Л.І.Романовська. – Вінниця, 2012. – 420 с.
- Семчук С.І. Особливості впливу засобів масової інформації на соціалізацію дітей дошкільного віку: автореф. дис... канд.. пед.. наук.: 13.00.08. Одеса, 2010. 21 сl
- Снітко М.А. Соціально-педагогічні умови формування у підлітків безпечної поведінки в Інтернет-мережі: дис.... канд. пед.наук: 13.00.05. Київ, 2014. 305 с.
- Тадаєва А.В. Соціально-педагогічний супровід соціалізації молодших школярів в сучасному інформаційному просторі: дис.... канд. пед.наук: 13.00.05. Харків, 2016. 258 с.
- Федорченко Т.Є. Профілактика девіантної поведінки школярів в умовах соціокультурного середовища: соціально-педагогічний аспект : монографія /Тетяна Федорченко. – Черкаси: ПП Чабаненко Ю.А.,2011. – 488 с.

20. Череповська Н.І. Медіаосвітні ресурси розвитку патріотизму і критичного мислення молоді. Кропивницький: ІМЕКС-ЛТД, 2017. 76 с.
21. Шахрай В.М. Формування соціальної компетентності учнів основної і старшої школи засобами театрального мистецтва: моногр. /В.М.Шахрай. – Біла Церква: Видавець Пшонківський О.В., 2016. – 404 с.
22. Шеременко Н.М. Вплив засобів масової комунікації на політичну соціалізацію особистості в умовах становлення інформаційного суспільства в Україні: автореф. дис.. канд.. політ. наук: 23.00.03. Київ, 2010. 20с.
23. Якименко О.Г. Соціалізація студентів коледжів засобами екокультурної діяльності: автореф. дис... канд.. пед. наук: 13.00.05. Київ, 2015. 22 с.

Додаткова

24. Апостолова Г.В. Про наслідки використання електронної техніки для розвитку здібностей дитини. *Практична психологія та соціальна робота*. Київ, 2003. №9-10. С.1-3.
25. Арноне Э. Воспитание в вере. *Новая Европа*. – 2000. – №13. – С.104-115.
26. Асманов А.Р. Виховання почуття етнічної Батьківщини і культури міжнародних відносин – важливе завдання загальноосвітніх шкіл з кримськотатарською мовою навчання [Текст] / А.Р.Асманов // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. – Вип.5. – К., 2003. – Кн.2. – С.305-310.
27. Атрощенко Т. Культура міжнародного спілкування в студентському середовищі [Текст] / Т.Атрощенко // Шлях освіти. – 2004. - № 2. – С.31-34.
28. Балашова Ю. Інноваційний підхід до обґрунтування педагогічних умов формування економічної культури / Ю.Балашова // Науковий вісник Чернівецького університету. – Чернівці: ЧНУ, 2002. – вип. 137. – С. 3–9.
29. Болтівець С.І. Культурно-етнічний розвиток особистості як чинник її духовного здоров'я // Відродження. – 1994. – №12. – С.4-6.
30. Губарева О. Безпека дітей в Інтернеті: тренінг. Соціальний педагог. – 2011. – С.22-32.
31. Євсюкова М. Урок «Безпечний Інтернет» для дітей-користувачів мережі Інтернет (7-10 років). *Соціальний педагог*. – 2012. – №7 (67). – С.34-42.
32. Даниленко Н. Засоби масової комунікації і політична соціалізація особистості. *Соціальна психологія*. 2004. № 4(6). С.61-80.
33. Дяченко Т. Значення обрядових дій в екологічному вихованні східних слов'ян. *Науковий вісник Чернівецького ун-ту: Педагогіка та психологія*. Чернівці: ЧНУ, 2002, Вип.137. С.49-49.
34. Дьяконов Б. Социально-педагогическая адаптация осужденных средствами христианских конфессий. *Социальная педагогика*. 2005. №2. С.92-95.
35. Заболотна О. А. Політико-правовий напрям соціалізації учнівської молоді в закладах середньої освіти США *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. Київ., 2002. – Кн. 2. – С. 325–333.
36. Закатнов Д. О. Економічна підготовка школярів в умовах модернізації загальноосвітньої школи. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. Київ., 2002. – Кн. 1. – С. 274–280
37. Камінська О.В. Психологічні основи Інтернет-залежності молоді: дис... д-ра психол. Наук: 19.00.07. Одеса, 2016. 822 с.
38. Кирилюк І. Асиміляція і проблеми національного виховання української молоді в Канаді. *Науковий вісник Чернівецького університету*. Чернівці: ЧНУ, 2002. – Вип. 137. – С. 89–99.
39. Коленіченко Т.І. Аналіз механізмів адаптації літньої людини до умов геріатричного пансіонату. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*. – 2010. – №1. – С.19-25.
40. Кудашкіна О.З. Кіберсоціалізація як новий вид соціалізації у віртуальному середовищі. *Соціальна педагогіка: теорія та практика* – 2011. – №1. – С.12-17.
41. Курліщук І.І. Специфіка засобів масової комунікації як особливого інституту соціалізації. *Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту імені Тараса Шевченка*. – 2005. – № 7. – С.150-155
42. Лещук Г. Вплив засобів масової інформації на процес соціалізації підлітків. *Молодь і ринок*. 2014. №3. С.76-81.
43. Лобанова А.С., Калашнікова Л.В. «Групи смерті», що формуються в Інтернет-просторі для підлітків: небезпека в умовах гібридної війни. *Вісник Луганського національного університету ім. Т.Шевченка. Соціологічні науки*. Луганськ, 2017, №5 (310). С.163-174.
44. Максимовська Н.О., Дикун Н.В. Соціально-педагогічна профілактика комп'ютерної залежності серед підлітків. *Соціальна робота в Україні: теорія і практика*. К., 2009. №2. С.56-65.
45. Мацкевич Ю. Р. Система формування готовності соціального педагога до роботи з людьми похилого віку. *Соціалізація особистості: Зб. наук. праць. / За заг. ред. Проф. А. Й. Капської*. – К.: Логос, 2002. – Т. XVII. – Вип. 2. – С. 108–121.
46. Мигович І.І. Етнічна культура як чинник громадянської злагоди: міжнародне спілкування в родині та школі. *Відродження*. – 1994. – №10-11. – С.4-6.
47. Мокряк А.Г. Вплив психовікових особливостей на пост трудову соціалізацію людей похилого віку // Вісник ХДАК: зб.наук.пр. Вип.27. – Х.:ХДАК, 2009. – С.263-270; Людина похилого віку як потенційна жертва несприятливих умов соціалізації в інформаційному суспільстві // Культура та інформаційне суспільство XXI століття. У 2ч. Ч.1.: матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, Харків, 22-23 квітня 2010 р. / Харк. держ. акад. культури; [ред.кол. В.М.Шейко та ін.]. – Х.: ХДАК, 2010. – С.126; Особливості соціалізації людей похилого віку в умовах інформаційного суспільства: соціально-педагогічний аспект // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання та спорту. – 2009. – №3. – С.109-112; Соціалізація людей похилого віку в інформаційному суспільстві: комунікативний аспект // Соціальні комунікації в стратегіях

- формування суспільства знань. У 2ч. Ч.1.: матеріали міжнар. наук. конф., Харків, 26-27 лют. 2009 р. / [ред.кол. В.М.Шейко та ін.]. – Х.: ХДАК, 2009. – С.136-138; *Соціальна робота з людьми похилого віку: соціально-педагогічний аспект* // Вісник ХДАК: зб.наук.пр. Вип.29. – Х.:ХДАК, 2010. – С.274-280
48. Мустафаєва З.І. Організація взаємодії сім'ї і дошкільного закладу у використанні виховного потенціалу кримськотатарської етнопедагогіки. *Гуманістично спрямований виховний процес і становлення особистості*. – К.: ВІРА Інсайт, 2001. – Кн.2. – С.310-317.
49. Найдьонова Л. Кібер-булінг, або агресія в Інтернеті. Способи розпізнання і захист дитини: метод. рекомендації. *Соціальний педагог*. – 2012. – №12 (72). – С.16-26.
50. Небезпечні квести для дітей: профілактика залучення /Методичні рекомендації. Київ: ТОВ «Агенство Україна», 2017. 76 с.
51. Назар М.М. Проблеми формування віртуального освітнього простору. *Практична психологія та соціальна робота*. – 2013. – №2. – С.75-79.
52. Новікова Ж.М. Особливості вікової періодизації та класифікації осіб похилого віку. *Практична психологія та соціальна робота*. – 2009. – №6. – С.76-77.
53. Новікова О.Ю. Соціально-педагогічна технологія підтримки людей похилого віку в умовах інформаційного суспільства// *Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття*. У 2ч. Ч.1.: матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. Молодих учених, Харків, 22-23 квітня 2010 р. / Харк. держ. акад. культури; [ред.кол. В.М.Шейко та ін.]. – Х.: ХДАК, 2010. – С.150.
54. Пальчевський С.С. Соціально-педагогічна робота з пенсiонерами та з бездоглядними дорослими // Пальчевський С.С. *Соціальна педагогіка: навч. посібник*. – К.: Кондор, 2005. – С.516-534.
55. Присакар В. В. Виховання міжетнічної толерантності у структурі морально-духовного розвитку школяра *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. – К., 2002. Кн. 1. – С. 138–146.
56. Пустовіт Г.П. Елементи екологізації навчально-виховного процесу позашкільного закладу *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. – Вип.5. – К., 2003. – Кн.1. – С.297-306.
57. Пустовіт Н.А. Формування екологічної компетентності школярів: наук.-метод. посібник. – К.: Педагогічна думка, 2008. – 64 с.
58. Рижанова А.О. Актуалізація вітчизняного соціального виховання в контексті закону «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015рр.» [Текст] / А.О.Рижанова // *Освіта, культура та мистецтво в добу цивілізаційної глобалізації: матеріали міжнар. наук. конф.*, 22-23 лист. 2007 р. – Х.: ХДАК, 2007. – С.101-104.
59. Рижанова А.О.Актуальні проблеми підготовки фахівців до соціально-педагогічного супроводу в умовах інформаційного суспільства *Вісник Луганського національного ун-ту ім.Т.Шевченка*: зб. наук. пр. Педагогічні науки. – Старобельск: ЛНУ ім.Тараса Шевченка, 2016. – № 6 (303). Частина 1.– С.105-117.
60. Рижанова А.О. Відновлення соціальної довіри – завдання соціального виховання в сучасній Україні // *Соціально-педагогічна діяльність у сфері дозвілля: проблеми і перспективи: матер. науково-практичної конференції, присвяченої 25 річчю підготовки соціальних педагогів та 20 річчю створення кафедри соціальної педагогіки в ХДАК*, 9 грудня 2016 р. /під ред. проф. А.Рижанової та ін.. – Х.: ХДАК, 2016. – С.6-9.
61. Рижанова А.О.Засоби масової інформації та актуальні соціально-педагогічні проблеми сучасності *Педагогіка формування творчої особистості у вищій та загальноосвітній школах*: зб. наук. пр.– Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2013. – С. 353-358.
62. Рижанова А.О. Люди похилого віку в інформаційному суспільстві: соціально-педагогічний підхід [Текст] / А.О.Рижанова *Педагогіка та психологія*: зб. наук. пр. : В 2-х Ч. Ч.2. – Х.: ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2011. – Вип.40. – С.128-137
63. Рижанова А.О. Розвиток соціальної суб'єктності та принцип субсидіарності соціально-педагогічної діяльності *Педагогіка та психологія*: зб. наук. праць. – Вип.48. – Х.: ХНПУ ім.Г.С.Сковороди, 2015. – С. 130-141.
64. Рижанова А.О. Соціальне виховання як питання національної та глобальної безпеки в умовах інформаційного суспільства [Текст] / А.О.Рижанова *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*: Зб. наук. пр. – Вип 9. – К.,2006. – С.16-22.
65. Рижанова А.О. Розвиток соціальності людини як умова формування громадянського суспільства [Текст] / А.О.Рижанова *Наука і соціальні проблеми суспільства : освіта, культура, духовність* : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., 20-21 трав. 2008 р. – Х. : Харк. нац. пед. ун-т ім. Г.С.Ско-вороди, 2008. – С.98-100.
66. Рижанова А.О. Соціально-педагогічне сприяння сучасним інтеграційним процесам України та вдосконалення професійної підготовки відповідних фахівців *Збірка наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій університету «Україна»*. – 2015. – № 11. – С.98-101.
67. Рижанова А.О. Розвиток соціальності в культурі інформаційного суспільства / А.О.Рижанова *Проблеми інженерно-педагогічної освіти* : зб. наук. р. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Укр. Инж.-пед. р.І. — Х., 2012. — Вип. 36. – С. 240–245.
68. Рижанова А.О. Соціокультурні технології та соціально-педагогічна діяльність в умовах інформаційного суспільства. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*: наук. журнал / голов. ред. А.А.Сбруєва. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2017. – №5. – С.166-175.
69. Рижанова А.О. Актуалізація соціального виховання як умови прискорення суспільного розвитку України. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. – 2018 . – №1 (315). – С.123-132.

70. Рижанова А.О. Небезпека перетворення соціальної педагогіки на соціальну роботу. *Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку*: матер. Міжнар. наук. конф. (23-24 листопада 2017 р., Харків, ХДАК). – Харків, 2017. С.136-138.
71. Рижанова А.О. Соціальна педагогіка та сталий розвиток України. *Модифікація концепції соціально-педагогічної діяльності та соціальної роботи в Україні в контексті реалізації цілей сталого розвитку суспільства* . – Харків: КЗ ХГПА, 2017 С. 71-74.
72. Рижанова А.О. Соціально-педагогічна діяльність з вирішення екологічних проблем в Україні. *Вісник науки та освіти*. 2023. №12(18). Серія Педагогіка. С.688-700. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-12\(18\)-688-699](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-12(18)-688-699) .
73. Снігульська В. Психологічні передумови довголіття: інтерв'ю з Валентиною Бондаревською *Соціальний педагог*. – 2012. – №6 (66). – С.15-19
74. Сулер Дж. Комп'ютерна и Интернет-зависимость // www.psy.net.carfax.ru/texts/suler;
75. Сухомлинська О.В. Концептуальні засади формування духовності особистості на основі християнських моральних цінностей . *Шлях освіти*. – 2002. – №4. – С.13-19.
76. Формування екологічної компетентності школярів: наук.-метод. посібник. – К.: Педагогічна думка, 2008. – 64 с.
77. Фурсова Ю.В. Виховання позитивного ставлення до представників інших національностей на уроках суспільствознавчого циклу *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. – Київ-Житомир, 2003. – Вип.5. – Кн.1. – С.197-201.
78. Хайруддинов М.А. Релігія в сучасній системі виховання *Шлях освіти*. – 2000. – №4. – С.6-9.
79. Харченко Л.Г. Трансформація гендерних стереотипів як соціально-педагогічна проблема. *Соціальна педагогіка: теорія і практика*. 2005. №3. С.61-64
80. Хорошенко А. П. Вплив ціннісних орієнтацій старшокласників на формування їх політичної культури *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. – К., 2002. Кн. 1. – С. 178–180.
81. Хорошенко А. П. Політична культура молоді в системі освіти молоді *Шлях освіти* . – 2002. – № 3. – С.34–36.
82. Чорна К. І. Виховання патріотизму школярів як нагальна потреба державотворення / К. І. Чорна *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. – К., 2003. – Кн. 1. – С. 160–168.
83. Шилко Р.С. Типы виртуальной реальности и возможности ее применения в психологии *Практична психологія та соціальна робота*. – 2011. – №12. – С.66-69.
84. Шугайло Я.В. Интернет залежність та проблеми її профілактики серед дітей та підлітків. *Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки*. Запоріжжя, 2015. №2(25). С.17-24.
85. Янг К. Диагноз – Интернет-зависимость // www.psy.net.carfax.ru/texts/yang

15. Інформаційні ресурси

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Сумського державного педагогічного університету ім. А.С.Макаренка.
2. Сумська державна наукова бібліотека
3. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 11 : Соціальна робота. Соціальна педагогіка : зб. наук. пр. (http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=juu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=PREF=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Nchnpu_011)
4. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка : Педагогічні науки / Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка (http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=juu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=PREF=&S21COLORTERMS=0&S21STR=vlup)
5. Людинознавчі студії: збірник наукових праць Дрогобицького ДПУ імені Івана

Франка. Серія “Педагогіка” <http://lssp.ddpu.drohobych.net>

6. Соціальна робота в Україні: теорія і практика : наук.-метод. журн. / Держ. центр соц. служб для молоді, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова (http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=juu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=REF=&S21COLORTERMS=0&S21STR=srutip)
7. Історико-педагогічний альманах / Уманський державний педагогічний університет ім. П.Тичини <http://ipa.udpu.edu.ua/>
8. Актуальні проблеми педагогіки, психології та професійної освіти <http://journals.uran.ua/apppfo>

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Мультимедійний проектор для презентації результатів самостійної роботи майбутніх магістрів у процесі здійснення власного соціально-педагогічного дослідження.

Практичні заняття.

Розділ 1. Теоретичні проблеми соціальної роботи (СР) в Україні в умовах інформаційного суспільства та за воєнних часів.

Практичне заняття № 1

Тема 1-2. Трансформація соціального виховання, соціальної допомоги в соціокультурних умовах інформаційного суспільства. Особливості трансформації соціальної допомоги, соціального виховання та соціальної роботи, соціально-педагогічної діяльності в Україні в соціокультурних умовах інформаційного суспільства та за воєнних часів.

Мета вивчення: засвоїти сутнісні особливості впливу інформаційного суспільства на зміни соціальної допомоги та соціального виховання, а, отже, і соціальної роботи, соціально-педагогічної діяльності в світі та в Україні.

Основні поняття для засвоєння: медіасоціалізація, кіберсоціалізація, регіональна соціальна допомога та регіональне соціальне виховання, регіональна соціальність людини, глобальна соціальність людини, «віртуальне Я».

Література:

Основна література: 7, 13, 17, 18, 19, 20, 25, 26, 27, 29, 33, 35, 36.

Додаткова література: 41, 42, 56, 58, 59, 71, 72-76, 88, 98.

Хід проведення заняття

Теоретичні питання:

1. Соціокультурні зміни в інформаційному суспільстві та виникнення нових видів соціального виховання в інформаційному суспільстві.
2. ЗМК – провідний фактор соціалізації в інформаційному суспільстві та виникнення киберсоціалізації.
3. Об'єктивні та суб'єктивні проблеми динаміки соціальної роботи та СПД в Україні в умовах інформаційного суспільства та за воєнних часів.

Практичні завдання:

1. Занотувати зв'язок соціокультурних новоутворень інформаційної культури і змін соціальної допомоги та соціального виховання сучасної доби розвитку людства, зокрема в Україні.
2. Схематизувати :
 - а) структуру регіонального соціального виховання (на прикладі європейського) в Україні;
 - б) структуру глобального соціального виховання в Україні.
3. Скласти схему соціальності людини інформаційного суспільства.
4. Письмово обґрунтувати актуалізацію соціальної роботи та соціально-педагогічної діяльності в інформаційному суспільстві та перспективи їх розвитку в сучасній Україні за воєнних часів.

Практичне заняття № 2

Тема 3. Соціальна робота, соціально-педагогічна діяльність в умовах наростання екологічних проблем у культурі інформаційного суспільства, зокрема в Україні за воєнних часів.

Мета вивчення: засвоїти сутність соціальної роботи, соціально-педагогічної діяльності в умовах глобалізації екологічних проблем у світі, їх специфіку в Україні.

Основні поняття для засвоєння: екологічні проблеми інформаційного суспільства, глобалізація екологічних проблем, глобальна екологічна свідомість, глобальні екологічні проблеми і соціальне благополуччя людини, екологічне виховання.

Література:

Основна література: 13, 21, 24, 33, 34, 36.

Додаткова література: 37, 38, 43, 47, 59, 60, 62, 63, 64, 91, 96, 97.

Хід проведення заняття

Теоретичні питання:

1. Соціокультурні зміни в інформаційному суспільстві та глобалізація екологічних проблем людства.
2. Актуальні екологічні проблеми України та правові основи їх подолання.
3. Актуальні напрями соціальної роботи щодо подолання наслідків екологічних проблем в сучасній Україні за воєнних часів.
4. Мета, зміст, методи та форми СПД щодо підвищення ефективності екологічного виховання громадян в Україні в умовах інформаційного суспільства та за воєнних часів.

Практичні завдання:

1. На підстави вивчення фахових джерел визначити напрями соціальної роботи з певною віковою категорією (дітей, студентів, дорослих, людей похилого віку) людей для подолання наслідків наростання екологічних проблем в Україні за воєнних часів.
2. На підстави вивчення фахових джерел визначити мету, зміст, методи та форми соціально-педагогічної діяльності з певною віковою категорією (дітей, студентів, дорослих, людей похилого віку) людей щодо розвитку глобальної екологічної свідомості в Україні в умовах інформаційного суспільства та за воєнних часів.

Практичне заняття № 3.

Тема 4. Соціальна робота, соціально-педагогічна діяльність в умовах наростання релігійних, міжетнічних та міжрасових проблем в культурі інформаційного суспільства та в Україні за воєнних часів

Мета вивчення: усвідомити специфіку вирішення завдань соціальної допомоги, соціального виховання людини (групи, суспільства) в умовах наростання міжетнічних, міжрасових та релігійних проблем в інформаційному суспільстві та озброїтися відповідними методиками СР та СПД для їх вирішення в Україні.

Основні поняття для засвоєння: загострення міжетнічних, міжрасових та релігійних проблем в інформаційному суспільстві.

Література:

Основна література: 13, 34.

Додаткова література: , 43, 44, 45, 46, 48, 61, 62, 66, 67, 82, 84, 85, 94.

Хід проведення заняття

Теоретичні питання:

1. Менталітети раси, етносу та їх вплив на соціальний розвиток особистості, групи, країни в інформаційному суспільстві.
2. Методики соціальної допомоги та соціального виховання в умовах полі расового та полі етнічного суспільства України за воєнних часів.
3. Релігія, церков, конфесійна спільнота як чинники соціального формування особистості.
4. Методики соціальної роботи та соціально-педагогічної діяльності в умовах наростання міжрелігійних проблем інформаційного суспільства, зокрема в Україні за воєнних часів.

Практичні завдання:

Вивчити літературні джерела, використати ресурс Інтернету та підготувати медіа презентацію на одну із запропонованих тем:

1. Причини наростання міжетнічних, міжрасових та релігійних проблем в інформаційному суспільстві та їх вплив на соціальний розвиток людини в Україні.
2. Соціально-педагогічні методики розвитку міжетнічної толерантності у різних народів світу.

3. Соціально-педагогічні методики підвищення ефективності соціального виховання дитини у міжрасовій родині.
4. Соціально-педагогічні методики використання мистецтва у вирішенні міжетнічних та міжрасових проблем в Україні за воєнних часів.
5. Методики соціально-педагогічної діяльності з профілактики та подолання націоналізму та расизму за воєнних часів в Україні.
6. Соціально-педагогічні методики підвищення ефективності соціального розвитку людини (групи, суспільства) в умовах наростання міжрелігійних конфліктів в Україні за воєнних часів.

Практичне заняття № 4.

Тема 5. Соціальна робота, соціально-педагогічна діяльність в умовах наростання економічних, політичних проблем у культурі інформаційного суспільства, зокрема в Україні за воєнних часів.

Мета вивчення: усвідомлення специфіки соціальної допомоги та соціального виховання в умовах ринкової економіки та політичного плюралізму озброїтися відповідними методиками СР та СПД для їх вирішення в Україні.

Основні поняття для засвоєння: особливості соціального розвитку людини в умовах ринкової економіки та політичного плюралізму, політичне виховання студентської молоді.

Література:

Основна література: 13, 21, 24, 33, 34, 36.

Додаткова література: 37, 38, 43, 47, 59, 60, 62, 63, 64, 91, 96, 97.

Хід проведення заняття

Теоретичні питання:

1. Ринкова економіка та її вплив на соціальний розвиток людини, країни в інформаційному суспільстві, зокрема в Україні за воєнних часів.
2. Методики соціальної допомоги та соціального виховання в умовах ринкової економіки України, особливо за воєнних часів.
3. Політичний плюралізм як чинник соціального формування особистості в сучасній Україні, особливості за воєнних часів.
4. Методики соціальної роботи та соціально-педагогічної діяльності в умовах політичного плюралізму в Україні, зокрема за воєнних часів.

Практичні завдання:

Вивчити літературні джерела, використати ресурс Інтернету та підготувати медіа презентацію на одну із запропонованих тем:

1. Методи і форми політичного виховання студентської молоді в Україні в умовах інформаційного суспільства та за часів війни
2. Напрями та форми соціальної допомоги жертвам ринкової економіки в Україні за часів війни.
3. Соціальні якості особистості необхідні для самореалізації людини в умовах ринкової економіки України та за часів війни.

4. Методи і форми СПД щодо економічного розвитку людини в Україні за воєнних часів.

Розділ 2. Методичні проблеми соціальної роботи(СР) та соціально-педагогічної діяльності (СПД) в умовах інформаційного суспільства в Україні за воєнних часів.

Практичне заняття № 5.

Тема 6. Соціальна роботи та соціально-педагогічна діяльність з вирішення проблем соціального розвитку та покращення соціального благополуччя людей похилого віку в сучасній Україні за воєнних часів.

Мета вивчення: усвідомлення специфіки соціальної допомоги та соціального розвитку людей похилого віку в Україні в умовах інформаційного суспільства.

Основні поняття для засвоєння: ейджизм, профілактика та корекція ейджизму.

Література:

Основна література: 3,4, 13, 18, 19, 34.

Додаткова література: 39, 43, 69, 81, 83, 89, 90, 92, 93.

Хід проведення заняття

Теоретичні питання:

1. Люди похилого віку як особлива соціальна група в інформаційному суспільстві.
2. Соціальні проблеми людей похилого віку та правові основи СР та СПД щодо їх подолання.
3. Зміст, методи та форми соціальної допомоги людям похилого віку в Україні в умовах інформаційного суспільства та за воєнних часів.
4. Зміст, методи і форми СПД щодо подолання ейджизму в Україні.

Практичні завдання:

Вивчити літературні джерела, використати ресурс Інтернету та підготувати:

1. Презентувати розроблену самостійно схему соціально-педагогічної профілактика або корекцій ейджизму в Україні за воєнних часів.
2. Обґрунтувати напрями та форми СР з людьми похилого віку щодо уникнення їх маргіналізації в Україні в умовах інформаційного суспільства та за воєнних часів.
3. Обґрунтувати ефективні сучасні засоби соціально-педагогічної діяльності з підвищення якості соціального розвитку людини похилого віку в Україні в умовах інформаційного суспільства.

Практичне заняття № 6.

Тема 7. Соціально-педагогічний супровід медіа та кіберсоціалізації України.

Мета вивчення: усвідомити взаємозалежність медіа- і кіберсоціалізації в інформаційному суспільстві та специфіку їх соціально-педагогічного супроводу в Україні.

Основні поняття для засвоєння: соціально-педагогічний супровід медіасоціалізації, соціально-педагогічний супровід кіберсоціалізації.

Література:

Основна література: 7, 9, 13, 22, 23, 25, 28, 29, 30, 32, 33.

Додаткова література: 42, 55, 57, 58, 68, 71, 72, 73, 74, 75, 86, 87.

Хід проведення заняття

Теоретичні питання:

1. Сутність та особливості медіасоціалізації.
2. Специфіка соціально-педагогічного супроводу медіасоціалізації в Україні.
3. Сутність та особливості кіберсоціалізації.
4. Специфіка соціально-педагогічного супроводу кіберсоціалізації в Україні.

Практичні завдання:

1. На підставі вивчення соціально-педагогічних джерел порівняти сутність термінів та процесів медіасоціалізації та кіберсоціалізації.
2. Схематизувати зображення взаємозалежності медіа- та кіберсоціалізації.
3. Добрати форми медіасоціалізації та кіберсоціалізації відповідно до теми магістерської студента та обґрунтувати їх доцільність та переваги

Практичне заняття № 7.

Тема 8. Соціальна робота та соціально-педагогічна діяльність з вирішення соціальних проблем жертв кіберсоціалізації.

Мета вивчення: Усвідомити причини віктимності в процесі кіберсоціалізації та специфіку соціально-педагогічної профілактики її жертвовності.

Основні поняття для засвоєння: види віктимності, жертви кіберсоціалізації.

Література:

Основна література: 13, 22, 23, 25, 28, 29, 31, 32.

Додаткова література: 38, 42, 55, 57, 58, 68, 71, 72, 73, 75, 77, 79, 86, 87.

Хід проведення заняття

Теоретичні питання:

1. Взаємозв'язки та особливості понять «жертва соціалізації» та «жертва кіберсоціалізації».
2. Негативні впливи віртуального простору на соціальний розвиток людини та різновиди жертв кіберсоціалізації.
3. Правові основи СПД з профілактики кібербулінгу та особливості соціального виховання людей для уникнення жертвовності кібертретирування.
4. Специфіка соціально-педагогічної профілактики щодо уникнення різних видів жертвовності кіберсоціалізації, особливо за воєнних часів.

Практичні завдання:

1. На підставі вивчення соціально-педагогічних джерел виявити причини віктимності в процесі кіберсоціалізації та види жертв кіберсоціалізації.
2. Підготуватися до схематичного зображення соціально-педагогічної профілактики кібертретирування (віртуальної залежності, залежності від віртуальних ігор тощо) підлітків (інших учнів ЗЗСО, студентів, людей

похилого віку) в закладі загальної середньої освіти (у ЗВО, у територіальній громаді, громадських організаціях тощо) в нашій країні за воєнних часів

Практичне заняття № 8.

Тема 9. Соціально-педагогічна корекція кіберзлочинності.

Мета вивчення: усвідомити сутність та розмаїття видів кіберзлочинності та специфіку її соціально-педагогічної корекції.

Основні поняття для засвоєння: кіберзлочинність, види кіберзлочинності, соціально-педагогічна корекція кіберзлочинності.

Література:

Основна література: 12, 13, 14, 15, 22, 23, 28, 32.

Додаткова література: 55, 57, 58, 68, 71, 72, 73, 75, 77, 86, 87,.

Хід проведення заняття

Теоретичні питання:

1. Сутність поняття «кіберзлочинність» та різновиди проявів кіберзлочинності.
2. Види корекції кіберзлочинності.
3. Специфіка соціально-педагогічної корекції кіберзлочинності

Практичні завдання:

1. Скласти схему різновидів проявів кіберзлочинності.
2. Обґрунтувати зміст та форми соціально-педагогічної корекції булінгу як одного з видів кіберзлочинності.

Практичне заняття № 9.

Тема 10. Соціальна робота та соціально-педагогічна діяльність з соціального розвитку обдарованих людей в умовах інформаційного суспільства в Україні та за воєнних часів.

Мета вивчення: усвідомити значення для суспільства обдарованих людей в умовах інформаційного суспільства і актуальність соціальної допомоги та соціального виховання їх в Україні.

Основні поняття для засвоєння: соціальна обдарованість, інформаційна обдарованість, соціальна робота з обдарованими людьми в Україні, СПД з соціального розвитку обдарованих людей в Україні.

Література:

Основна література: .

Додаткова література: .

Хід проведення заняття

Теоретичні питання:

1. Обдарованість людини як основа розвитку інформаційного суспільства та законодавство України щодо інтелектуальної власності.
2. Соціальні проблеми обдарованих людей та соціальна робота з ними в Україні, особливо в умовах війни.

3. СПД з соціального розвитку обдарованих людей в Україні та за воєнних часів.

Практичні завдання:

1.Скласти схему різновидів обдарованості людини в умовах інформаційного суспільства.

2.Обґрунтувати зміст та форми соціально-педагогічної діяльності з соціального розвитку людини певної обдарованості (за вибором студента) певного віку (за вибором студента) в Україні в умовах війни.

ПАКЕТ КОМПЛЕКСНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

з навчальної дисципліни:

«Актуальні проблеми соціальної роботи в Україні»

для студентів-магістрів

спеціальність 231 Соціальна робота

Бланк відповіді: М.П.							
Комплексна контрольна робота з <u>МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ</u> <u>В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ</u> <small>(назва навчальної дисципліни)</small> Теоретична частина							
ППП студента (-ки)							
Курс		Група		Час проведення тестування			хв.
Питання	Відповідь	Питання	Відповідь	Питання	Відповідь	Питання	Відповідь
1		7		13		19	
2		8		14		20	
3		9		15		21	
4		10		16		22	
5		11		17		23	
6		12		18		24	
Оцінка _____ Викладач _____ (ППП)							

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Питання 1. Розвиток сучасних соціальної роботи і соціально-педагогічної діяльності на світовому рівні зумовлений:

- а) глобальною економічною кризою;
- б) глобальною демократизацією;
- в) глобальним інформаційним суспільством.

Питання 2. Новий вид соціального виховання в інформаційному суспільстві:

- а) інформаційне;
- б) інтелектуальне;
- в) глобальне.

Питання 3. Традиційний засіб в глобальному соціальному вихованні сучасності:

- а) інтерактивні ЗМІ;
- б) сучасне мистецтво;
- в) Інтернет.

Питання 4. Особливість сучасного вітчизняного соціального виховання:

- а) перехід від тоталітарного до демократичного;
- б) вдосконалення системи регіонального виховання;
- в) особистісно орієнтоване.

Питання 5. Невирішена проблема вітчизняної соціальної педагогіки індустріальної доби:

- а) створення системи соціалістичного виховання;
- б) створення системи закладів для дітей з особливими потребами;
- в) створення демократичної системи соціального виховання;

Питання 6. Педагог непричетний до становлення вітчизняної соціальної педагогіки:

- а) І.Зверєва;
- б) І.Зязюн;
- в) Л.Міщик.

Питання 7. Найактуальніші проблеми сучасної вітчизняної теорії соціально-педагогічної діяльності:

- а) розробка технологій формування регіональної та глобальної соціальності;
- б) розробка інноваційних технологій інтелектуального виховання;
- в) розробка технологій інформаційної безпеки людини.

Питання 8. Медіасоціалізація це:

- а) інформаційне виховання;
- б) вплив ЗМІ на інтелектуальний розвиток людини;
- в) вплив ЗМК на соціальний розвиток людини.

Питання 9. Актуальним об'єктом соціально-педагогічної діяльності в умовах інформаційного суспільства стають:

- а) обдаровані люди;
- б) люди похилого віку;
- в) неблагополучні родини.

Питання 10. Соціальні якості людини необхідні для самореалізації в умовах багатопартійної політичної системи:

- а) політична агресивність;
- б) критичне мислення;
- в) довіра провідній політичній партії.

Питання 11. Соціально-педагогічний аспект економічної соціалізації індивідів довести що:

- а) гроші – це брудний, непорядний мотив;
- б) гроші – це сенс буття будь-кого;
- в) гроші – це засіб соціокультурного розвитку.

Питання 12. Соціальний працівник, здійснюючи професійну діяльність в релігійній громаді, має:

- а) переконати людей, що Бога немає;
- б) допомагати священику поширювати його релігійні цінності в громаді;
- в) допомогати усвідомити відповідальність за обрану систему релігійних цінностей.

Питання 13. На запит невіруючої людини, яку правильну релігію обрати, соціальний педагог має :

- а) надати можливість обрати із «меню» існуючих релігій, конфесій;
- б) залучити до релігії, конфесії, до якої належить сам;
- в) запропонувати релігію, конфесію, провідну в територіальній громаді.

Питання 14. Підґрунття формування культури міжнаціональних відносин:

- а) виховання позитивного ставлення до власної нації, власної національної культури;
- б) виховання позитивного ставлення до національних меншин;
- в) виховання позитивного ставлення до представників націй-сусідів;

Питання 15. Соціально-педагогічна діяльність з людьми похилого віку не передбачає:

- а) надання побутової допомоги;
- б) подолання маргіналізації;
- в) інформаційну освіту.

Питання 16. Інтернет-залежність:

- а) поширений стан сучасної молоді, пов'язаний з професійною діяльністю, спілкуванням, організацією дозвілля нової генерації у віртуальному просторі;
- б) розлад особистості, пов'язаний з фокусуванням людини на віртуальному світі;
- в) віртуальна ігроманія людини.

Питання 17. Провідний міжнародний документ, що захищає права жінок:

- а) Конвенція ООН про захист прав жінок;
- б) Всесвітня декларація про права жінок;
- в) Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок.

Питання 18. Провідний вітчизняний фахівець з проблем соціалізації жіночої молоді:

- а) С.Харченко;
- б) А.Капська;
- в) Г.Лактионова.

Питання 19. Гердер – це:

- а) набір сексуально-біологічних характеристик (генетичних, анатомічних, фізіологічних), належить людині від народження;
- б) набір соціальних ролей; відображає соціальну стать, що ґрунтується на біологічних відмінностях між чоловіками і жінками;
- в) набір сексуально-біологічних характеристик та соціальних ролей людини.

Питання 20. Булліцид це:

- а) загибель жертви внаслідок третирування;
- б) сексуальне переслідування жінок;
- в) трагічний наслідок нерозділеного кохання.

Питання 21. Жертва кіберсоціалізації це:

- а) людина, яка є віктимом соціалізації в інформаційному суспільстві;
- б) людина, яка зазнала негативних впливів на соціальний розвиток у віртуальному просторі;
- в) людина, яка віктимізує інших у віртуальному просторі.

Питання 22. Соціально-педагогічний супровід медіасоціалізації спрямований на:

- а) на інформаційне навчання дітей в закладах загальної середньої освіти в умовах інформаційного суспільства;
- б) педагогізацію медіа середовища;
- в) на захист, допомогу та підтримку розвитку соціальності людини в умовах інформаційного суспільства.

Питання 23. Специфіка реалізації соціально-педагогічної діяльності в бібліотеках, музеях, культурно-дозвіллевих центрах, парках культури та відпочинку тощо полягає у:

- а) використанні мистецтва як провідного засобу соціально-педагогічної діяльності;
- б) використання інформаційно-технічної оснащеність закладів культури та мистецтва;
- в) педагогізації соціокультурного середовища.

Питання 24. Специфіка соціальної роботи стосовно соціально-педагогічної діяльності в Україні в умовах інформаційного суспільства полягає в:

- а) соціальному вихованні національної ідентичності молоді України засобами інформаційно-комунікативних технологій;
- б) забезпеченні можливості для людей похилого віку користуватися засобами інформаційно-комунікативних технологій;
- в) забезпеченні соціального розвитку дитини через сприяння гармонізації «Я-реальне» та «Я-віртуальне» засобами інформаційно-комунікативних технологій.

Питання 25. Кібербулінг:

- а) підтримка у віртуальній комунікації;
- б) остракізм у віртуальній комунікації;
- в) байдужість у віртуальній комунікації.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Завдання 1.

Дати узагальнену характеристику актуальності соціально-педагогічного дослідження однієї з соціальних проблем (на вибір) у будь-якому соціальному закладі (освітньому, соціальному, культурно-дозвіллевому):

- ✓ формування соціальних емоцій дітей дошкільного віку;
- ✓ профілактика Інтернет залежності підлітків;
- ✓ корекція соціальної недовіри молоді, вимушених переселенців;
- ✓ політичного виховання студентської молоді засобами самоврядування;
- ✓ соціальної адаптації молодих фахівців на першому робочому місці;
- ✓ профілактика професійного вигорання соціальних педагогів в ЗЗСО;
- ✓ профорієнтація людей другого віку з особливими потребами;
- ✓ профілактика соціальної маргіналізації людей похилого віку.

Завдання 2.

Обґрунтувати зміст, методи та форми соціальної роботи або соціально-педагогічної діяльності за обраною студентом соціальною проблемою.

ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ І ЗАВДАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Перспективи розвитку соціальної роботи та соціально-педагогічної діяльності в умовах інформатизації культури людства, зокрема в Україні за воєнних часів.
2. Динаміка соціального виховання та соціальної допомоги в умовах глобалізації культури людства, зокрема в Україні за воєнних часів.
3. Регіональне (європейське) виховання як новий вид соціального виховання в Україні.
4. Глобальне виховання як новий вид соціального виховання в Україні.
5. Проблеми медіасоціалізації в умовах інформаційного суспільства в Україні.
6. Проблеми кіберсоціалізації людини в умовах інформаційного суспільства в Україні.
7. Соціальна робота та соціально-педагогічний супровід медіасоціалізації в Україні, особливо в умовах війни.
8. Соціальна робота та соціально-педагогічний супровід кіберсоціалізації в Україні, особливо в умовах війни.
9. Жертви кібертретирування та причини кібербулінгу.
10. Зміст, методи і форми соціально-педагогічної діяльності з профілактики кібертретирування, особливо в умовах війни.
11. Різновиди кіберзлочинності та її причини.
12. СР та СПД з профілактики та корекції кіберзлочинності.
13. Проблеми та перспективи професії «Соціальний працівник» в сучасній Україні за воєнного та повоєнного часів.
14. Інформаційне суспільство і проблеми екології, їх вплив на соціальне формування людини в Україні.
15. Мета, зміст СР і СПД з вирішення екологічних проблем в Україні, особливо за воєнної доби.
16. Методики і засоби СР та СПД з вирішення екологічних проблем в Україні у воєнні часи.
17. Економіка та політика як фактори соціального розвитку соціальних суб'єктів в Україні.
18. СР та СПД з підвищення ефективності соціального виховання в умовах багатопартійного суспільства України, особливо у воєнний час.
19. Особливості соціального розвитку людини в умовах ринкових відносин України за воєнних часів.
20. Соціальна робота з покращення соціального благополуччя людини в умовах ринкових відносин демократичного суспільства України, особливо у воєнні часи.
21. Соціально-педагогічна діяльність з розвитку соціальних якостей особистості, необхідних для самореалізації в умовах ринкових відносин України, особливо у воєнні часи.
22. Етнокультурний чинник соціального розвитку людини в умовах багатонаціонального суспільства сучасної України.

23. Соціально-педагогічної діяльності щодо виховання культури міжнаціональних взаємин в умовах інформаційного суспільства в Україні, особливо за воєнних часів.
24. Правові основи та методики соціально-педагогічної профілактики дискримінації людей за національною, расовою ознаками в сучасній Україні.
25. Релігія, церков як фактори соціальної допомоги та соціального розвитку людини в умовах інформаційного суспільства в Україні та за воєнних часів.
26. Законодавчі основи соціально-педагогічної профілактики дискримінації людини за ознаками віри в Україні.
27. СР та соціально-педагогічна профілактика дискримінації людини за ознаками віри в сучасній Україні.
28. Вплив статі на соціальний розвиток людини та проблеми соціального виховання жінок в умовах інформаційного суспільства в Україні.
29. Міжнародна та національна політика України стосовно недопущення дискримінації жінок.
30. Соціальна робота з жінками в сучасній Україні.
31. Соціально-педагогічна діяльність з профілактики «білого рабства» в сучасній Україні.
32. Соціально-педагогічна діяльність з корекції гендерних стереотипів в сучасній Україні, особливо за часів війни.
33. Вплив віку на соціальний розвиток людини в Україні в умовах інформаційного суспільства.
34. Правові основи щодо запобігання дискримінації людей похилого віку в Україні.
35. Соціальні проблеми людей похилого віку в Україні та соціальна робота з ними за воєнних часів.
36. Соціально-педагогічна діяльність з людьми похилого віку в умовах інформаційного суспільства в Україні та за воєнних часів.
37. Сутність та причини поширення ейджизму в умовах інформаційного суспільства, його вплив на соціальний розвиток людини похилого віку в Україні.
38. Соціально-педагогічна діяльність з профілактики та корекції ейджизму в Україні.
39. Вплив обдарованості на соціальний розвиток людини в умовах інформаційного суспільства та роль обдарованих в соціальному розвитку сучасної України.
40. СПД з обдарованими людьми в сучасній Україні.